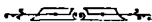

վարժութեամբ կը խօսի, իր լեզուն ամեն նալա գիտնալով հանդերձ, եթէ անոով խօսելու համար մասնաւոր Պրթութիւն մ'ըրած չէ և եթէ այս հրահանգին հետ՝ ստացած չէ միանգամայն մտաւոր արթնութիւնն և լա խօսելու հարկաւոր եղած մեքենական դիրութիւն իբրև յանկարծադէպ շարադրութիւն մը՝ իսկոյն պիտի բզանէ անոր հարկաւոր եղած յատուկ բառերը, իր իմաստները պիտի այլափոխէ, դժուարութեամբ ու դժգոյն պիտի խօսի՝ ամէն քայլին երբալով և խոչնդոտի մը հանդիպելով:

Տես, ուրեմն որչափ հարկաւոր է որ, ամէն բանէ առաջ, ինքզինքդ լա խօսելու վարժեցնես. և կ'ըսեն, ամէն բանէ առաջ, վա՛ն գի կրթութիւն մ'է որ օգտակար կերպով կրնաս սկսիլ նոյն իսկ լեզունն նախնական տարրերը սովորելէ առաջ՝ այն եղանակով զոր յետոյ պիտի տեսնենք: Հիմա մարզանքի նախագիտելիքներու վրայ խօսիմ, յետոյ կ'անցնինք բուն գործիքներուն վրայ:

(Շարունակելի) Թորգ. Յօրէն. Հ. Ա. Յովս.

ԱՅԳՆ ՀԱՅՐԵՆԵԱՑ

□ □

Լուսամուտիս երբ մութ փեղկերը բանամ,

Ու վարդամատն արեգական

Երփաներկար ըսքանչիւթը տեսնամ,

Ո՛հ Արշալոյս Հայկալոյս

Քեզ յիշելով՝ խորատուզուած կը խոկամ...

Թեթևաշունչ թափառական թե՛ն ամպի,

Ծիրանազարդ գեղափայլ,

«Խըղճա, կ'ըսէ, հայրենասէր վեհուգի,

Քաղցրանուագ բերս դալկալոյ

Ի Հայաստան կը հնչէ... Կենքը կ'եփի:

Յաւերժանարս Մասիսն անբուն, մայր զըթամ,

Գեղաշնորհ դուտար Երկնից,

Ծիսածաղիկ պատմունաներ. ըզգեցած,

Յոյսի հրմայք ոսկեգիծ,

Կը ծիծաղի սիրալորգոր բերկրաւէտ...

Այ՛ մոռացիր ցաւերդ հին դանապէտ...:

Հ. ԳՐԱ. ԱՅՐԵՆԵԱՑ

ԳՐԱԽՕՍԱԿԱՆՆԵՐ

(նախ՝ էջ 125)

1. — ՓՈԹՈՐԿԻ ԵՐԳԵՐ, (1915-1919), Յովս. Պօղոսեան. Տպագր. Մ. Յովսէփեան, Պոլիս, 1920 (փոքր էջ 61): «Գրիկ երեք քոյրս՝ տիկին Սկայիկ» (էջ 3): Ընթերցողը պէտք չէ կանգ առնէ այս երեսին վրայ, ուր՝ ակներև է սխալը բանաձևին (քոյրս՝ պէտք էր ըլլալ քրոյս), — որուն նման անյաշող կազմաւածներու կը հանդիպինք երբեմն նաև օրագիրներու և այլ հրատարակութեանց մէջ:

Պրն. Պօղոսեանի գրիչը, սակայն, ստանուն տաղաչափութիւն մ'ունի, և բառական բնակաւնութիւն իմաստներու: Ահաւասիկ իր նախերգը, իբրև նմուշ.

ՓՈԹՈՐԿԻ ՊԱՀՈՒՆ

Հին կաշնի մ'ոտսին կառնած ազազուն,
Ձոր կը սարսէ մորկն ուզին արմատեն,
Կ'երգէ թռչնիկ մը վիտուր զոգչոյուն,
Անփոք թէ շանթը կը սուրայ իր մօտէն:

Գուցէ պա՛ն մ'եռք ճակի կաշին տազաւի,
Փուլ տայ երկից կայծակներու բռնին տակ,
Կը գոգոցէ սակայն թռչունն անձկաւի,
Ձի նշմարեց հետուն անկիւն մը յատակ:

Գուցակեց այդն ետին ամպի մը խաւար,
Եւ կ'երազէ ճամբան խաղաղ իր բոյնին,
Ուր կը սպասէ իրեն դեռ ոչը մը գաւար:

Իս թռչունն եմ ջրհալատուած փոթորկին,
Իս սիրտիս մէջ հազար վերքեր կ'արիւնին.
Բայց յայտով լի վազուան երազը կ'երգեմ:

2. — ՓՈԼՈՄՊԱ, գրեց՝ Փրօսփր Մերիմէ, — թարգմանեց՝ Յ. Դովիկեան: Վերջնայն Նախաւրանը՝ անաւասիկ.

«Հետեւեալ պատմութիւն Քորսիքական ժողովուրդին կեանքն ունեւած գեղեցիկ դրուագ մ'է որ մեր ազգային կեանքի տեսակէտէն մեծ արժէքութիւն մը ունի:

Քորսիքան աննշան կզգի էր մեր ծնած ու մարդկու, թեան նուիրած իր մեծ գաւիկին՝ Նարոնէնին՝ համար նշանաւոր եղած է: Սակայն ինչ որ մեզ աւելի էր հետաքրքրեց այդ կզգի ժողովուրդին առանձնապատուկ սովորութիւններն են: Քորսիքացիին համար ընտանեկան պատերազմն բանէ բանէ գեր է վեր է: Սոսկալի է վրէժխորդական ոգին այդ կզգի գաւառներում մէջ: Քուստուպ, պատմութեան հետուսին՝ այդ վրէժխորդական զգացումին կեանքում մէջ պատկերացումն է. իր սիրելի հօր սպա, նութեան վրէժը լուծելու համար գտնի իր ծաղկերը, ծնոց առած վարդաւորութիւնը, ցուցուցած անկախ ու յանգուած ոգին իրօք որ միայն մեր հիացումին արժանի են:

Որքան սիրելի է այդ նոյն ոգին ու նոյն կորովը տեսնել նաև մեր Հայ օրիորդներու և մայրերու մէջ: Սրբազան վրէժխորդական ոգին միակ փրկարար և խաղաղարար միջոցն է այլապես ու թշնամի ժողովուրդներուն մէջ ապրող մեր Հայ ժողովուրդին փամբը:

Որքան արեւներ, որքան խոզութիւններ, որքան